

1. [N]ie jest dopuszczalne dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisu art. 698 § 1 i 2 kpc.

2. [J]eżeli umowa nie przewiduje dla sądu polubownego funkcji rozstrzygnięcia sporu, to tego rodzaju zapis nie stanowi zapisu na sąd polubowny.

3. [Z]apis na sąd polubowny może podlegać regułom wykładni według zasad określonych w art. 65 k.c.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 3 lipca 2006 r.
I ACa 46/06**

Sąd Apelacyjny w Poznaniu w składzie:

SSA Andrzej Daczyński (przewodniczący)

SSA Karol Ratajczak (sprawozdawca)

SSO Piotr Górecki

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2006 r. w Poznaniu na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej przeciwko Stanisławowi G. o uchylenie wyroku sądu polubownego na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, XIV Wydziału Cywilnego z siedzibą w Pile z dnia 30 czerwca 2005 r., sygn. akt [...]

1. oddala apelację,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

Uzasadnienie

W skardze z dnia 10 czerwca 2003 r. pozwana Spółka Akcyjna wносиła o uchylenie wyroku Piłkarskiego Sądu Polubownego Polskiego Związku Piłki Nożnej w Warszawie z dnia

22 maja 2003 r. wydanego w sprawie z powództwa Stanisława G., w którym uwzględniono jego powództwo przeciwko skarżącej o zapłatę kwoty 106.589 zł. Jako podstawę skargi wskazywano brak zapisu na Sąd Polubowny.

Powód Stanisław G. wnosił o odrzucenie skargi oraz o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2005 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu, XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile uchylił wyrok Piłkarskiego Sądu Polubownego Polskiego Związku Piłki Nożnej w Warszawie z dnia 22 maja 2003 roku, sygn. akt [...] oraz zasądził od Stanisława G. na rzecz Spółki Akcyjnej kwoty: 8.315,40 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, 170,10 zł z tytułu poniesionych wydatków oraz 5.415 zł kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i wnioski.

W dniu 16 lipca 1997 roku we Wronkach doszło do podpisania kontraktu pomiędzy Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej, a Stanisławem G. Na podstawie tej umowy Stanisław G. zobowiązał się do organizacji całokształtu działalności Klubu Sportowego.

W § 11 umowy wskazano, że w sprawach nieuregulowanych kontraktem mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego oraz innych dla przedmiotu kontraktu aktów prawnych, zaś w § 12 postanowiono, że Sądem właściwym dla rozstrzygnięcia ewentualnych sporów wynikłych z tego kontraktu, po wyczerpaniu możliwości polubownego załatwienia sporu w ramach obowiązujących przepisów PZPN, FIFA jak również i licencjonowanych menadżerów FIFA, jest sąd rzeczowo właściwy dla siedziby klubu.

Z powołaniem się na § 12 umowy oraz § 4 g w zw. z § 9 c Regulaminu Piłkarskiego Sądu Polubownego Stanisław G. w dniu 18 grudnia 2002 roku wniósł do Piłkarskiego Sądu Polubownego Polskiego Związku Piłki Nożnej pozew przeciwko Sportowej Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę równowartości 30.550 USD z odsetkami ustawowymi od dnia 1 listopada 1997 roku. Żądana w pozwie kwota stanowić miała różnicę pomiędzy uzgodnionym przez strony umowy z dnia 16 lipca 1997 roku wynagrodzeniem Stanisława G., a wynagrodzeniem faktycznie mu wypłaconym.

Piłkarski Sąd Polubowny Polskiego Związku Piłki Nożnej uwzględniając powództwo uznał, że jest właściwym do rozpoznania sprawy na podstawie § 9 lit. c Regulaminu

Polskiego Sądu Polubownego. Jednocześnie wyjaśnił, że takie stanowisko Sądu Polubownego jest zgodne z treścią § 19 oraz 49 statutu PZPN.

Wyrokiem z dnia 28 października 2003 roku Piłkarski Sąd Polubowny w zmienionym i poszerzonym składzie oddalił wniosek Spółki o ponowne rozpoznanie sprawy, obciążając ją kosztami postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy wskazał, że sąd polubowny nie jest sądem powszechnym wobec tego ograniczenia jurysdykcji sądu państwowego może nastąpić tylko na skutek zapisu na sąd polubowny. Aby tak się stało musi zostać zawarta umowa, która winna czynić zadość warunkom przypisanym dla niej w art. 698 § 1 i 2 kpc, czyli musi być zawarta na piśmie i podpisana przez obie strony oraz winna dokładnie oznaczyć przedmiot sporu albo stosunek prawny, z którego spór wynikł lub może wyniknąć.

Sąd przywołał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 11 października 2001 roku, IV CKN 139/01 (LEX 53085) według którego umowa stron powinna przewidzieć poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Jeżeli umowa nie przewiduje dla sądu polubownego funkcji rozstrzygnięcia sporu, tego rodzaju zapis nie stanowi zapisu na sąd polubowny. Zestawiając to stanowisko z brzmieniem § 12 kontraktu, w którym stwierdzono, że sądem właściwym dla rozpoznawania sporów wynikłych z kontraktu po wyczerpaniu możliwości polubownego załatwienia sporu, nie jest zapisem na sąd polubowny w rozumieniu art. 697 i 698 kpc, a tym bardziej zapisem, mocą którego strony kontraktu poddają rozstrzygnięcie sporów Piłkarskiemu Sądowi Polubownemu Polskiego Związku Piłki Nożnej.

Skoro regulamin Piłkarskiego Sądu Polubownego wyraźnie wskazuje w § 9, że Sąd Polubowny jest właściwy do rozstrzygnięcia sporów, jeżeli:

- strony sporządziły zapis na sąd polubowny,
- powód w pozwie poddał się kompetencji sądu polubownego, a pozwany wyraził zgodę na tą właściwość,
- stanowią tak przepisy PZPN, FIFA lub UEFA.

Nadto w § 36 zapisano, że zapis na sąd polubowny powinien zawierać obligatoryjną klauzulę „Strony zgadzają się poddać rozstrzygnięcie sporu dyspozycjom Regulaminu Sądu

Polubownego oraz wykonywać w dobrej wierze wyrok wydany po przeprowadzeniu postępowania, które podpisują obie strony”.

Bezspornym jest, że klauzuli powyższej strony nie zapisały w umowie z dnia 16 lipca 1997 roku, a skarżąca nie wyrażała zgody na właściwość Piłkarskiego Sądu Polubownego.

Piłkarski Sąd Polubowny wskazując na swoją właściwość oparł się na § 9 lit. c w/w Regulaminu oraz na § 19 oraz § 49 statutu PZPN. Tymczasem § 49 statutu PZPN odzwierciedla treść Regulaminu (§ 9 i § 4), zaś jedynie § 19 wskazuje, że spory majątkowe powstające w związku z organizacją i uprawianiem sportu piłki nożnej w Polsce powinny być poddawane pod rozstrzygnięcie Piłkarskiego Sądu Polubownego.

Zdaniem Sądu Okręgowego treść przytoczonego przepisu wskazuje jedynie Związkowi Piłki Nożnej, klubom i ich członkom, a także osobom pracującym w związku z organizacją i uprawianiem sportu piłki nożnej, by w zawieranych umowach poddawali rozstrzygnięcie sporów Piłkarskiemu Sądowi Polubownemu, nie stanowi zaś samodzielnej podstawy stanowiącej o właściwości. Gdyby tak było zamiast słów „powinny być poddawane” w statucie znalazłoby się „są rozstrzygane”.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy przywołując treść art. 712 § 1 pkt 1 kpc orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku sądu polubownego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc i art. 108 § 1 kpc.

Wyrok apelacją w całości zaskarżył powód Stanisław G. zarzucając:

– niewłaściwą interpretację § 12 kontraktu z dnia 16 lipca 1997 roku przez przyjęcie, iż zapis tego paragrafu nie stanowi zapisu na sąd polubowny,

– niewłaściwą interpretację postanowień regulaminu Piłkarskiego Sądu Polubownego oraz statutu Polskiego Związku Piłki Nożnej przez uznanie, iż nie stanowią one o konieczności rozstrzygnięcia sporów majątkowych powstających w związku z organizacją i uprawianiem piłki nożnej przed Piłkarskim Sądem Polubownym,

– sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany materiał dowodowy przez przyjęcie, że Piłkarski Sąd Polubowny nie był właściwy do rozpoznania sporu majątkowego zaistniałego pomiędzy stronami,

– dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie.

Powołując się na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie skargi pozwanego o uchylenie wyroku Sądu Polubownego wydanego przez Piłkarski Sąd Polubowny w dniu 22 maja 2003 roku oraz o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwana wносиła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne według norm przepisanych.

Już po wydaniu zaskarżonego wyroku zmianie uległa firma pozwanej, która nosi obecnie nazwę Sportowa Spółka Akcyjna (powyższe wynika z odpisu pełnego z Rejestru Przedsiębiorców KRS Nr [...] sporządzonego w Wydziale XXII Sądu Rejonowego w Poznaniu – k. 393 – 398).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 178, poz. 1478), postępowania przed sądami polubownymi oraz postępowania przed sądami co do stwierdzenia skuteczności wyroku sądu polubownego, stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego oraz ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, wszczęte przed wejściem w życie tej ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych, tj. art. 695 - 715 kc.

Z powyższego wynika, że przy rozpoznawaniu apelacji powoda należało brać pod uwagę przepisy, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy, nie uwzględniając przepisów dotyczących skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego obowiązujących na dzień orzekania przez Sąd Apelacyjny.

Samą zaś apelację uznać należało za bezzasadną.

Podzielając w całości poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i oparte o te ustalenia wywody prawne na wstępie trzeba podkreślić, że dla oceny czy strony zgodnie z regułami określonymi w przepisach art. 698 § 1 i 2 kc dokonały zapisu na sąd polubowny nie mogą mieć znaczenia ani przepisy Regulaminu Piłkarskiego Sądu Polubownego ani przepisy statutu Polskiego Związku Piłki Nożnej.

Strony umowy z dnia 16 lipca 1997 roku zawarły cywilnoprawną umowę o świadczenie usług, w której obowiązki powoda wobec pozwanego szczegółowo określone zostały w jej § 2. Strony wprawdzie stwierdziły, że usługi określone w § 2 powód świadczyć będzie na zasadach zlecenia, lecz wielość obowiązków nałożonych na powoda kłóci się z istotą umowy zlecenia, która według art. 734 § 1 kc sprowadza się do dokonania przez przyjmującego zlecenie określonej czynności prawnej na rzecz dającego zlecenie. Uwaga ta, wobec treści art. 750 kc ma znaczenie uboczne i poczyniona została jedynie dla porządku, istotnym natomiast jest, że zawarta w dniu 16 lipca 1997 roku umowa to umowa cywilnoprawna zawarta pomiędzy dwoma podmiotami – osobą fizyczną i osobą prawną. Z twierdzeń faktycznych powoda, ani z dowodów zgromadzonych w sprawie nie wynika, aby powód był członkiem Stowarzyszenia Kultury Fizycznej „Klub Sportowy”, z którym zawarł umowę, w oparciu o którą dochodzi obecnie roszczeń. Gdyby tak było, to należałoby przyjmować, że poprzez nawiązanie stosunku członkostwa zobowiązał się przestrzegać statutu stowarzyszenia, w tym, jeżeli takie były jego postanowienia, w zakresie w nim oznaczonym także – statutu Polskiego Związku Piłki Nożnej.

Nie można w żaden sposób przyjmować, że każda osoba fizyczna zawierająca umowę cywilnoprawną z klubem sportowym zrzeszonym w Polskim Związku Piłki Nożnej ewentualne spory z niej wynikające poddaje pod rozpoznanie Piłkarskiemu Sądowi Polubownemu Polskiego Związku Piłki Nożnej, bez zawarcia w umowie klauzuli o poddaniu tych sporów pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Dlatego nie mają znaczenia powoływane w apelacji postanowienia zawarte w § 19 pkt 1 i 2 statutu Polskiego Związku Piłki Nożnej według których spory majątkowe powstające w związku z organizacją i uprawianiem sportu piłki nożnej powinny być poddawane pod rozstrzygnięcie Piłkarskiego Związku Polubownego, zaś związku piłki nożnej, kluby i ich członkowie nie powinni wnosić do sądów powszechnych sporów z innymi członkami Polskiego Związku Piłki Nożnej i zobowiązane są poddawać je pod rozstrzygnięcie sądu polubownego.

Powód w apelacji twierdzi, kierując się dyspozycją § 19 pkt 1 Polskiego Związku Piłki Nożnej, że gdyby niniejszą sprawę skierował do sądu powszechnego, to zostałby ukarany

przez Związek karą dyscyplinarną. Pomija przy tym, że nie jest on żadnym z podmiotów wymienionych w tym przepisie – co wyłącza podleganie jego osoby pod orzecznictwo dyscyplinarne Polskiego Związku Piłki Nożnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, w szczególności fakt, że żaden przepis, który obowiązywałby obie strony umowy nie obligował ich do poddania sporów majątkowych pomiędzy nimi pod rozstrzygnięcie sądowni polubownemu, rozważenia wymagało, czy strony umowy z dnia 16 lipca 1997 roku rozstrzygnięcie sporów z niej wynikających poddało pod sąd polubowny.

Sąd Apelacyjny podziela interpretację § 12 umowy dokonaną przez Sąd Okręgowy, który kierując się jego wykładnią językową uznał, że zapisy w niej zawarte nie stanowią zapisu na sąd polubowny. Fakt, że omawiane postanowienie umowne przewidywało możliwość „...polubownego załatwienia sporu w ramach obowiązujących przepisów PZPN, FIFA, jak również Licencjonowanych Menadżerów FIFA...” nie oznacza dokonania zapisu na sąd polubowny, a tylko danie możliwości stronom prowadzenia mediacji i polubownego załatwienia sporu w ramach struktur związków piłkarskich – krajowego (PZPN), światowego (FIFA) oraz Licencjonowanych Menadżerów FIFA. Odwołanie się do właściwości rzeczowej sądu wskazuje jednoznacznie, że intencją stron było rozstrzygnięcie ewentualnego sporu – wobec bezskuteczności postępowania mediacyjnego – przez sąd powszechny, przy określeniu właściwości miejscowej tego sądu, jako sądu rzeczowo właściwego dla siedziby klubu.

Gdyby intencją stron umowy było poddanie wynikłych z niej sporów rozstrzygnięciu sądu polubownego, to bezprzedmiotowym byłby zapis dotyczący sądu powszechnego. Świadczy to, w ocenie Sądu Apelacyjnego o tym, że zapis § 12 umowy nie stanowi zapisu na sąd polubowny.

Na wsparcie tej argumentacji należy przywołać ugruntowane poglądy judykatury, według których **nie jest dopuszczalne dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisu art. 698 § 1 i 2 kpc** (orz. SN z dnia 1 marca 2000 r., CKN 1311/98), a także, że **jeżeli umowa nie przewiduje dla sądu polubownego funkcji rozstrzygnięcia sporu, to tego rodzaju zapis nie stanowi zapisu na sąd polubowny** (postanowienie SN z dnia 11 października 2001 r., IV CKN 139/01, LEX 53085).

Akceptując powyższe poglądy, stwierdzić dodatkowo należy, że powód nie naprowadził żadnych dowodów, z których wynikałoby, że strony umowy z dnia 16 lipca 1997

roku w dniu jej podpisywania tak rozumiały sporny obecnie zapis § 12, że miał on stanowić zapis na sąd polubowny. Przyjmując, że także **zapis na sąd polubowny może podlegać regułom wykładni według zasad określonych w art. 65 kc**, to powoda obciążał ciężar dowodu w tym zakresie, przede wszystkim wykazywania, że pomimo treści zapisu § 12 nie świadczącego o zamiarze stron umowy poddawania ewentualnych sporów z niej wynikających pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, w istocie zamiarem stron było, aby ten przepis umowny stanowił zapis na sąd polubowny. Wobec stanowiska procesowego strony pozwanej, zaprzeczającej aby strony umowy z dnia 16 lipca 1997 roku zawarły w niej zapis na sąd polubowny oraz w świetle brzmienia § 12 umowy istnienia takiego zapisu przyjmować nie można.

Mając powyższe na uwadze, odwołując się w pozostałym zakresie do argumentacji zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, na podstawie art. 385 kpc orzeczono o oddaleniu apelacji, o kosztach postępowania apelacyjnego orzekając na podstawie art. 98 i 99 kpc.

Źródło: Sąd Apelacyjny w Poznaniu